

Рішення Комітету з питань етики

за скаргами на порушення академічної доброчесності
у наукових працях Гриценка І.С.
від 7 травня 2020 р.

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти надійшов лист від А. Шаповала, голови громадської організації «Бюро з роботи протидії організованій злочинності та корупції» від 10.03.2020 р., в якому стверджується про наявність порушення академічної доброчесності у наукових роботах та науковій діяльності декана юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д.ю.н. Гриценка І.С. (Додаток 1). Так само, це питання неодноразово піднімалося у пресі та мережі Інтернет (Додаток 2). Враховуючи, що Законом України «Про вищу освіту» на Комітет з питань етики покладається обов'язок розглядати питання академічного плагіату і вносити відповідні подання до Національного агентства (п. 9 ст. 19), надана інформація потребує відповідної реакції як від Комітету з питань етики, так і Національного агентства в цілому.

1. У своєму листі А. Шаповал звертає увагу Національного агентства на порушення академічної доброчесності у наукових роботах Гриценка І.С., а саме:

а) У формі академічного плагіату на сторінках 375, 376, 386 дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права»: 12.00.07. Харків, 2008 – 428 с. (Додаток 3).

б) Ставиться під сумнів обґрунтованість та новизна наукових висновків дисертаційного дослідження Гриценка І.С. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права» (12.00.07. Харків, 2008 – 428 с.) на сторінках 379, 382, 385. (Додаток 3).

в) Звертається увага на можливі порушення Гриценком І.С. академічної доброчесності як науковим консультантом, головою спеціалізованої вченої ради

Д 26.001.04 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка п. 1, 3, 4 ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту», ст. 6 Закону України «Про вищу освіту» (Додаток 1).

г) Звертається увага на ймовірне порушення Гриценком І.С. п. 1, 3, 4 ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту», ст. 6 Закону України «Про вищу освіту» та допущення академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації у статті «Історичні передумови запровадження адміністративної юстиції: українська традиція» // Адміністративне право і процес. 2013. № 1. С. 107-121 (Додаток 4).

д) Про імовірне порушення д.ю.н. Гриценком І.С. академічної доброчесності у формі академічного плагіату у статті «Рівні та напрями адміністративно-правової протидії корупції в органах прокуратури в Україні» // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 6. С. 57-62 (Додаток – Додаток 5).

е) Про порушення Гриценком І.С. академічної доброчесності у формі самоплагіату під час публікації наукових статей з однаковим змістом у різних виданнях (Додаток 6):

- у статті «Від адміністративного припису до індивідуального акта управління: деякі питання розвитку адміністративно-правової термінології» у журналах: 1) Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2007. С. 64-66; 2) Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича : збірник наукових праць / Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2007. С. 63-67;

– у статті «Кодифікація адміністративного права в історії державотворення в Україні та її перспективи» // Україна Соборна: Збірник наукових статей. Вип. 4. Т. 1. К.: Інститут історії України НАН України, 2006. С. 75-79 та статті «Кодифікація адміністративного права: історія та перспективи» // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2007. Вип. 74-76. С. 15-17, а також статті «Кодифікація адміністративного права в історії державотворення в Україні» // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2010. Вип. 84. С. 4-6;

– у статті «Деякі питання еволюції наукових поглядів на інститут адміністративної відповідальності» // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 145. С. 144-151, та статті «Становлення інституту адміністративної відповідальності» // Форум права. 2010. № 3. С. 47-52»;

– у статті «Поліцейське право в університеті Святого Володимира в контексті поліцейського (адміністративного) права західної Європи», що друкувалася двічі у журналі «Адміністративне право і процес»: 1) 2013. № 2 (4). С.226-235; 2) 2013. № 3 (5). С. 158-167.

2. В межах розгляду зазначеної вище інформації, Комітет з питань етики керувався Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (в контексті визначення повноважень Національного агентства та його комітетів), Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (з питань визначення поняття академічної доброчесності, порушень академічної доброчесності та дотримання загальних засад виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності) та Положенням Про комітети Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 25.02.2019 р. (в контексті дотримання меж компетенції Комітету з питань етики та порядку роботи комітетів Національного агентства). Комітет з питань етики звернувся за письмовими роз'ясненнями до Гриценка І.С., однак відповіді на свій запит не отримав.

3. За результатами перевірки наданої у листах та додатках інформації Комітет з питань етики встановив наявність порушень академічної доброчесності у наукових роботах д.ю.н. Гриценка І.С.:

- у формі академічного плагіату на сторінках 375, 376, 386 дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права»: 12.00.07. Харків, 2008 – 428 с.

- у формі академічного плагіату у статті «Історичні передумови запровадження адміністративної юстиції: українська традиція» // Адміністративне право і процес, 2013 – № 1, на сторінках 108, 113, 116.
- у формі академічного плагіату у статті «Рівні та напрями адміністративно-правової протидії корупції в органах прокуратури в Україні» // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 6, на сторінках 57-62.
- у формі самоплагіату під час видання наукових статей:
 - а) «Від адміністративного припису до індивідуального акта управління: деякі питання розвитку адміністративно-правової термінології» надрукованої у журналах: 1) Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2007. С. 64-66; 2) Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича : збірник наукових праць / Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2007. С. 63-67.
 - б) «Кодифікація адміністративного права в історії державотворення в Україні та її перспективи» // Україна Соборна: Збірник наукових статей. Вип. 4. Т. 1. К.: Інститут історії України НАН України, 2006. С. 75-79 та «Кодифікація адміністративного права: історія та перспективи» // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2007. Вип. 74-76. С. 15-17, а також «Кодифікація адміністративного права в історії державотворення в Україні» // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2010. Вип. 84. С. 4-6.
 - в) «Деякі питання еволюції наукових поглядів на інститут адміністративної відповідальності» // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 145. С. 144-151, та статті «Становлення інституту адміністративної відповідальності» // Форум права. 2010. № 3. С. 47-52.
 - г) «Полицейське право в університеті Святого Володимира в контексті поліцейського (адміністративного) права західної Європи», що друкувалася двічі у журналі «Адміністративне право і процес»: 1) 2013. № 2 (4). С.226-235; 2) 2013. № 3 (5). С. 158-167.

4. В той же час, Комітет з питань етики звертає увагу на межі компетенції Національного агентства у питаннях встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до відповідальності.

Так, Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. органом, компетентним у прийнятті рішення про наявність або відсутність академічного плагіату у наукових дослідженнях за якими присуджується науковий ступень, визнається Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (ч. 6. ст. 6). Для того, щоб Національне агентство мало право за результатами своєї оцінки приймати юридично значущі рішення з питань наявності або відсутності академічного плагіату у наукових дослідженнях за якими було присуджено науковий ступінь, необхідно затвердження Кабінетом Міністрів України «Порядку скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня» (ч. 6 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту»). Враховуючи, що на час розгляду цієї справи такий порядок ще не затверджено, Національне агентство не може приймати кінцевих юридично значущих рішень у сфері академічних порушень у роботах, за якими було присуджено науковий ступінь.

Але, враховуючи визнану Законом компетенцію у такій сфері, Національне агентство має право за результатами розгляду відповідних питань доходити висновку про наявність або відсутність порушень академічної доброчесності у наукових роботах та пропонувати компетентним органам врахувати та відреагувати на подібні висновки.

Зокрема, Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII визначається, що за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені, зокрема, до академічної відповідальності у вигляді позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів та займати визначені законом посади.

5. Враховуючи вищевикладене та відповідно до ч. 9 ст. 19 Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII Комітет з питань етики пропонує:

1. Рекомендувати Національному агентству прийняти відповідне рішення за наслідками виявлення факту порушень академічної доброчесності у формі академічного плагіату та самоплагіату у наукових роботах д.ю.н. Гриценка І.С. після затвердження Кабінетом Міністрів України «Порядку скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня».

2. Взяти до уваги факт порушення академічної доброчесності у наукових роботах Гриценка І.С. при здійсненні акредитаційних процедур (за потреби).